

Konu: Kadim Diller ve Yazılar

Yazı: 94

Vikingler

Doç. Dr. Haluk Berkmen

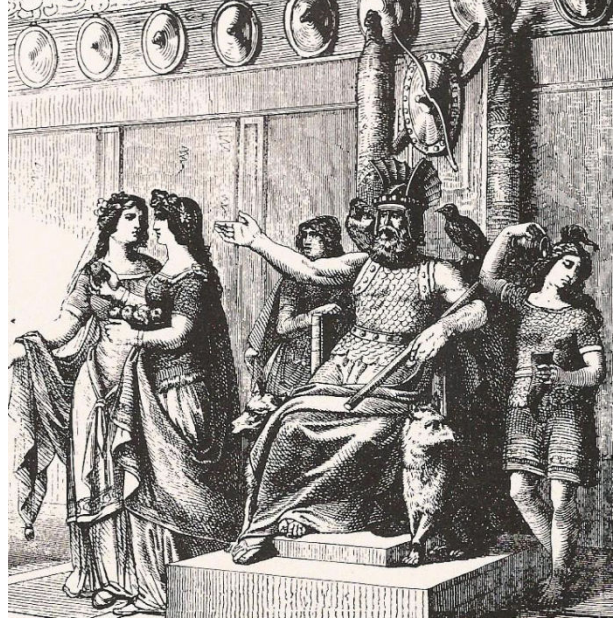
Danimarkalı dilbilimci Vilhelm Ludwig Peter Thomsen (1842-1927) 1893 yılında orta Asya'nın Yenisey ve Orhun bölgelerinden getirilmiş birtakım yazıtların çözümü ile ilgilenmeye başladı. Bu yazıtlar henüz çözümlenmemiş Kültigin ve Bilge Kagan kitabelerinden kopyalanmış metinlerdi. Asya'dan gelen metinlerdeki harfler tüm İskandinav bölgesinde rastlanan ve 'run' olarak bilinen, Viking döneminden kalma, yazı tarzına çarpıcı bir benzerlik içermekte idiler. Eğer yazıtlardaki dilin bir kadim İskandinav dili olduğu kanıtlanırsa, Vikinglerin Asya kıtasının içlerine kadar uzandıkları ve oralarda taşta kazılı belgeler bıraktıkları kanıtlanmış olacaktı. Thomsen, elindeki belgelerden çözebildiği 'Tengri' sözcüğünden hareketle bu yazıtların Türkçe yazılmış oldukları sonucuna ulaştı. Çalışmaları üç yıl sürdü ve 1896 yılında yayınladığı **Orhun Yazıtlarının Çözümü** başlıklı kitabında yazıtların tüm çevirisini sundu (1).

Bugün artık biliyoruz ki Vikingler orta Asya'ya gitmediler ve oralarda taşlara kazılı metinleri Türkler yazdılar. Ama İskandinav bölgesinde Viking döneminden –belki de çok daha eski dönemlerden- kalma taşlara kazılı metinlerdeki harflerle Türkçe metinlerdeki harflerin benzerliği nasıl açıklanmalıydı? En akla yakın yorum, bu yazıtları taşlara kazıyanların doğudan gelmiş orta Asya kaynaklı, Türk kültürü ile yakın bir ilişki içine girmiş insanlar olduklarıdır. Eğer böyle bir durum varsa bu ortak kültürü yazı tarzında, dilde ve inanç sisteminde bulup göstermek mümkün olabilmelidir.

Asya Türk halklarının ortak inancı olan **Gök Tengri** kavramını Viking panteonunda **Odin** olarak buluyoruz. Viking mitolojisine göre Odin gökte *Asgord* (As bahçesi) olarak bilinen mistik bölgede yaşıyordu. As sözü As'ların ülkesi olan Asya adıyla ilişkisi olduğunu önceki bölümlerde gördük. Odin aynı zamanda **Othin**, **Wodan** veya **Wotan** adlarıyla da bilinir. Babasının adı **Börr** idi ve oğulları arasında en önemli olanları Thor, Tur, Bragi, Balder, Hoder, Ull ve Vali sayılabilir. Börr adı kadim Türkçe 'kurt' demek olan 'börü' sözü olsa gerek. Tur ve Thor adları kadim bir Türk boyu olan Tur ile ilgili olabilir. Türk, Moğol ve Altay mitolojisinde Türklerin kurt soyundan geldiklerine inanılır. **Bozkurt Destanı** adıyla bilinen hikâye aslında Aşina veya **Asena**'nın yaratılış destanıdır. Asena adı ise **As-Ana** sözlerinin bitişmesinden oluşmuştur. Bu destanlarda dişi kurt rol oynamaktadır (2).

Baldır ise tüm Viking tanrıları arasında en güzel görünümlü olanı ve en güzel sözleri söyleyenidir. Türkçede güzel söz söyleyene "tatlı dilli" denir. Balder adı da tatlı dilli anlamına gelen "Bal-dır" olabilir (3). Tüm bu ilişkiler Vikinglerin Asya kökenli bir Türk kolu olduğuna işaret ediyor.

Odin'in *Sleipnir* adlı sekiz bacaklı olan bu atı ile uzak mesafeleri aşabiliyordu. İki omzuna tüneyen kargaların adı *Hugin* ve *Munin* olup bu kargalar dünyada tüm olup-bitenleri Odin'e anlatıyorlardı. Dizleri dibinde duran iki kurt *Freki* ve *Geri* adlarını taşıyorlardı (4). Gerek karga gerekse kurt Asya halklarının kutsal hayvanlarıdır.

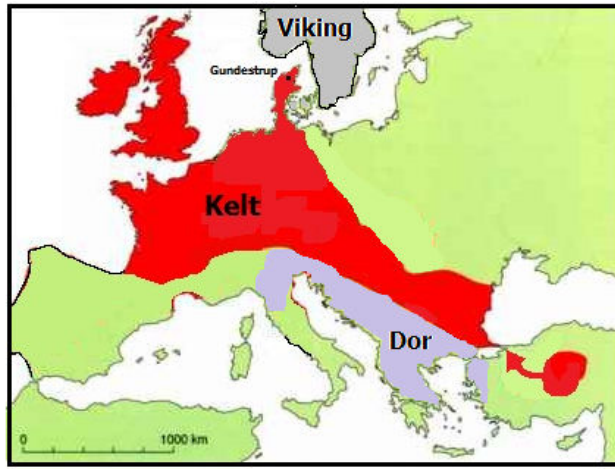

Odin veya Othin adını **Ot-in** şeklinde ayırırsak, **gökten inen ateş** yani gökten şimşek ve yıldırım yollayan tanrı anlamı ortaya çıkmaktadır. Nitekim kolunun altında duran mızrak hedefinden asla şaşmayan cezalandırıcı yıldırım olarak bilinmekteydi. Odin'in diğer söyleniş şekli olan Wodan **Ulu Od-dan** şeklinden de oluşmuş olabilir. Zira W=UU uzatılmış U sesi (çift U, İngilizce *double-U*) 'ulu' sözcüğünün değişmiş şekli ise Ulu Od-dan 'kutsal ateşten' anlamını da içerir. Bu sözde hem ateş tanrı hem de ateş yollayan tanrı kavramlarını bulmaktayız. Bu şekilde bir yoruma destek olarak İngilizce 'wood' (odun) yani **Ulu-Ot'un** (kutsal ateşe ait) ve 'woman' (kadın) yani **Ulu-kışı** (man = kişi) sözcükleri gösterilebilir. Üstte iki farklı Odin çizimi görülüyor.

Üstte solda görülen simgeye "Odin Haçı" deniyor. Simgenin kadim Ön-Türklere ait olduğunu **67- Ön-Türk Kozmogonisi** yazımda belirttim (5). Ortada Danimarka'da bulunmuş 10. yüzyıldan kalma "Thor çekici" olarak tanımlanmış boyun süsü görülüyor. Süsteki bir bölüm yanda büyütülmüştür. Bu görüntü ile sağda görülen Piktlerin taş kabartması arasındaki benzerlik çarpıcıdır (6). İskoçya'nın doğu kıyılarında yaşamış olan Piktlerle Vikinglerin ortak simgeleri oluşu ortak bir kadim inanç sistemine işaret ediyor.

Odin'in oğlu **Thor** çok güçlü bir Tanrı idi ve gök gürültüsü ile ilişkili idi. Vikingler gök gürlediğinde "Thor çekicini sallıyor" derlerdi. Trakya'ya gelmiş Tur halkına Yunan kaynakları Dor demiş (7). Thor adı da Tur halkının bir kahramanı olsa gerek. Şu halde Vikinglerin kökeni de Batı Anadolu'dur. Alttaki haritada Vikinglerin Keltlerle akraba ve Tor halkının torunları olduklarını gösteriyorum. Anadolu kaynaklı bu halkların atası kadim Ön-Türklerdir.

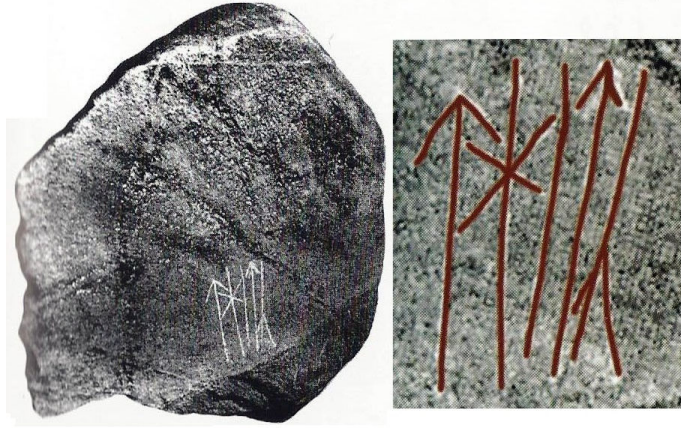
Vikingler Dorların torunlarıdır

Vikingler Dorlar dağıldıktan çok sonra, M.S. 790 ile 1100 yılları arasında varlıklarını İskandinav bölgesinde gösterdiler. 800'lü yıllarda kürk, demir, gümüş, altın ve kumaş ticareti yapıyorlardı. Bu ticaret için de yazıya gereksinimleri vardı. Gerek Danimarka'da gerekse İsveç'te Viking yazısı ile yazılmış birçok dikilitaş bulunmuştur. Viking yazısındaki işaretler (harfler) Orhun harflerine büyük benzerlikler gösteriyor. Bu benzerlikleri alttaki tabloda görüyoruz. 24 adet Viking harfinden 17 tanesi Orhun harflerine şekil olarak büyük benzerlik gösteriyor. İki yazı arasındaki benzerlik % 70 olup, tesadüf eseri belirmiş olmasa gerek.

 f	 k2	 u	 th	 m	 g2	 r	 k	 ik	 g	 d2	 w	 y1	
 h	 ü	 n	 ng	 i	 s2	 j	 ae	 ae	 p	 z	 iç	 s	 nç
 t	 ok	 b	 e	 lt	 m	 l	 i	 ng	 nt	 d	 o	 b2	

Kutuların solunda Viking, sağında Orhun harfleri

Kanımcıca Orhun harflerinin okunuşunu esas alırsak Viking yazıtlarının Türkçe olduklarını gösterebiliriz. Bu da ayrı bir çalışmanın ve araştırmanın konusudur. Burada sadece kısa bir Norveç yazıtını Orhun harfleriyle okumaya çalışayım.

Norveç Yazıtı

Sağdan sola doğru ilk harf İÇ damgası veya Ç harfidir. Bu yazıtta ters olarak kazınmış. İkinci harf OK damgasıdır. Üçüncü harf IS damgasıdır. Dördüncü harf IND damgası ve son harf gene OK damgasıdır. Yanyana gelince: Ç-OK-IS-IND-OK. Bu heceler iki sözcük olarak okunabilir. ÇOK ISINDOK. Vikinglerin "ı" sesini veren harfleri olmadığını üstteki tablodan görebiliriz. Sondaki OK damgası IK olarak okununca, **ÇOK ISINDIK** ifadesi belirir. Anlaşılan, soğuk Norveç ikliminde ateş yakıp ısınmışlar ve mutluluklarını taşa kazıyarak belirtmişler.

Aynı yazıtı Kâzım Mirşan ÖC-AT-ES-USU-AT olarak okumuş ve anlamının "Tanrı egemenliği" olduğunu belirtmiş (8). Oysaki Orhun harfleri ile okununca çok daha olası bir anlam ortaya çıkıyor.

İskandinav dilleri birbirlerine çok benzer. İsveççe, Norveççe ve Danimarkaca tek bir ortak dilden türemiştir. Türkçe ile günümüzün İsveççesi arasında birçok benzer sözcük bulunmaktadır. Örneğin, Türk yönetici unvanı olan **Khang** sözü İsveççe Kung, İngilizce King ve Almanca König şekillerine dönüşmüştür. İsveççe çoğul takısı olan –er, –ar takıları Türkçe –ler, –lar takıları ile ilişkilidir. İsveççe 'var' sözcüğü hem 'madde' hem de 'her bir var olan' için kullanılır.

Kaynaklar

- (1) Voices in Stone, Ernst Doblhofer, Granada Publishing, 1979, Londra.
- (2) [https://tr.wikipedia.org/wiki/Bozkurt_\(mitoloji\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Bozkurt_(mitoloji))
- (3) Viking Mythology, John Grant, Grange Publishing, sayfa 53, 1995, Londra.
- (4) Wonders of the Ancient Worlds, National Geographic Atlas of Archeology, sayfa 79, Washington, ABD.
- (5) <http://www.halukberkmen.net/pdf/293.pdf>
- (6) <http://www.halukberkmen.net/pdf/106.pdf>
- (7) <http://www.halukberkmen.net/pdf/317.pdf>
- (8) Erken Türklerin Skandinavya Yazıtları, Kâzım Mirşan, sayfa 55, Türk Dünyası Araştırmaları vakfı, 2004, İstanbul.